

LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

Aktualu rytoj

MOKSLO ŽURNALAS / SCHOLARLY JOURNAL

 OPEN ACCESS

Relevant Tomorrow 2023 3 (23–24)

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Mokslo žurnalas

Aktualu rytoj

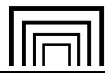
2023

3 (23–24) tomas

Leidžiamas nuo 2021 metų

Europa. Sostinė. Tapsmas: XIX–XXI amžiaus Vilnius

*Specialaus numerio sudarytojai ir moksliniai redaktoriai
Ilona Strumickienė ir Darius Žiemelis*

LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

Vilnius, 2024

MARTYNAS MAŽVYDAS NATIONAL LIBRARY OF LITHUANIA

Scholarly journal

Relevant Tomorrow

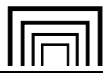
2023

Vol. 3 (23–24)

Published since 2021

Europe. Capital. Transformations: Vilnius in the 19–21st Centuries

*The special issue compiled and edited by
Ilona Strumickienė and Darius Žiemelis*

MARTYNAS MAŽVYDAS
NATIONAL LIBRARY
OF LITHUANIA

Vilnius, 2024

Per metus išeina 1 tomas (2 numeriai)

Aktualu rytoj, 2023, t. 3, Nr. 23–24

Specialus numeris „Europa. Sostinė. Tapsmas: XIX–XXI amžiaus Vilnius“

Skiriama Lietuvos sostinės Vilniaus ir Gedimino laiškų 700-ajai sukakčiai

Specialaus numerio sudarytojai ir moksliniai redaktoriai Ilona Strumickienė ir Darius Žiemelis

REDAKTORIŲ KOLEGIJA

Vyriausiasis redaktorius

Vincas Grigas Vilniaus universitetas, Lietuva

Mokslinis redaktorius

Darius Žiemelis Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Lietuva

Nariai

Krzysztof Brzechczyn Poznanės Adomo Mickevičiaus universitetas, Lenkija
Pauls Daija Latvijos universitetas, Latvija
Lilija Duoblienė Vilniaus universitetas, Lietuva
Petra Düren Hamburgo universitetas, Vokietija
Saulius Grybkauškas Lietuvos istorijos institutas, Lietuva
Marek Jabłonowski Varšuvos universitetas, Lenkija
Daiva Janavičienė Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Lietuva
Krista Lepik Tartu universitetas, Estija
Remigijus Misiūnas Vilniaus universitetas, Lietuva
Zenonas Norkus Vilniaus universitetas, Lietuva
Luiz Oosterbeek Tomaro politechnikos institutas, Portugalija
Anda Rožukalne Rygos Stradinio universitetas, Latvija
Kęstutis Šapoka Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Lietuva
Dalia Štreimikienė Vilniaus universitetas, Lietuva
Marijana Tomić Zadaro universitetas, Kroatija
Pavla Vizváry Masaryko universitetas, Čekijos Respublika
Ana Vukadin Zagrebo nacionalinė ir universitetinė biblioteka, Kroatija

Redakcijos adresas:

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka
Gedimino pr. 51, LT-01109 Vilnius, Lietuva

El. paštas: Relevant.Tomorrow@lnb.lt; Darius.Ziemelis@lnb.lt

Tinklalapis: <https://journals.lnb.lt/relevant-tomorrow>

Recenzuojamas mokslo žurnalas

© Autoriai, 2023. Publikavo Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka.

Tai yra atvirosios prieigos žurnalas. Žurnalas platinamas vadovaujantis [Kūrybinių bendrijų Priskyrimas 4.0 Tarptautine licencija](#), kuri leidžia laisvai ir neribotai naudoti, kaip manoma esant reikalinga, be kita ko, kopijuoti, daryti pakeitimus ir kurti išvestinius kūrinius, naudoti komerciniais ir nekomerciniais tikslais nurodant informacijos šaltinį ir autorių.

The publication frequency is one volume (2 issues) per year

Relevant Tomorrow, 2023, Vol. 3, No. 23–24

Special Issue "Europe. Capital. Transformations: Vilnius in the 19th–21st Centuries"

Dedicated to the 700th anniversary of Vilnius, the capital of Lithuania, and the letters of the Grand Duke Gediminas

The special issue compiled and edited by Ilona Strumickienė and Darius Žiemelis

EDITORIAL BOARD

Editor-in-Chief

Vincas Grigas Vilnius University, Lithuania

Scientific Editor

Darius Žiemelis Martynas Mažvydas National Library of Lithuania, Lithuania

Members

Krzysztof Brzechczyn Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland
Pauls Daija University of Latvia, Latvia
Lilija Duoblienė Vilnius University, Lithuania
Petra Düren Hamburg University, Germany
Saulius Grybkauskas Lithuanian Institute of History, Lithuania
Marek Jabłonowski University of Warsaw, Poland
Daiva Janavičienė Martynas Mažvydas National Library of Lithuania, Lithuania
Krista Lepik University of Tartu, Estonia
Remigijus Misiūnas Vilnius University, Lithuania
Zenonas Norkus Vilnius University, Lithuania
Luiz Oosterbeek Polytechnic Institute of Tomar, Portugal
Anda Rožukalne Riga Stradiņš University, Latvia
Kęstutis Šapoka Lithuanian Culture Research Institute, Lithuania
Dalia Štreimikienė Vilnius University, Lithuania
Marijana Tomić University of Zadar, Croatia
Pavla Vizváry Masaryk University, Czech Republic
Ana Vukadin National and University Library in Zagreb, Croatia

Address:

Martynas Mažvydas National Library of Lithuania

Gedimino ave. 51, LT-01109 Vilnius, Lithuania

E-mail: Relevant.Tomorrow@lnb.lt; Darius.Ziemelis@lnb.lt

Website: <https://journals.lnb.lt/relevant-tomorrow>

Peer-reviewed scholarly journal

Copyright © 2023 Authors. Published by the [Martynas Mažvydas National Library of Lithuania](#). This is an open access journal distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution Licence \(CC BY 4.0\)](#), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium provided the original author and source are credited.

Turinys

Nuo redakcijos

- Ilona Strumickienė, Darius Žiemelis.* Įvadas į „Aktualu rytoj“ specialų numerį, skirtą XIX–XXI amžiaus Vilniui <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.1> VIII

Straipsniai

- Krzysztof Czyżewski.* Vilnius – ateities Atėnai <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.2> 10
- Kęstutis Šapoka.* Vilniaus šiuolaikinio meno (institucijų) sistemos „konservatyvusis posūkis“ po 2010 metų: socioideologinis aspektas <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.3> 20
- Mangirdas Bumblauskas.* Vilniaus ORT technikumai 1921–1940 metais: susikūrimo aplinkybės, veikla ir išskirtinumas <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.4> 63
- Rasa Čepaitienė.* XIX a. antros pusės – XXI a. pradžios Vilniaus (Gedimino) prospekto kraštovaizdžio simbolinė reikšmė Lietuvos istorijos politikos retrospektyvoje <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.5> 81
- Daiva Siudikienė, Saulė Jokūbauskienė.* Vilniaus istorijos naratyvai šiuolaikinėje miesto ir miestiečių komunikacijoje: socialinio tinklo „Facebook“ įrašų analizė <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.6> 100
- Laura Petrauskaitė.* Mindaugo Navako radikalūs Vilnius XX a. antros pusės Vidurio ir Rytų Europos utopinės architektūros projektų kontekste <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.7> 117
- Henryka Ilgiewicz.* Vilniaus mokslo bičiulių draugijos Meno istorijos sekcijos veikla 1931–1939 metais: indėlis į Vilniaus meno istorijos pažinimą ir sklaidą <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.8> 141
- Asta Plechavičiūtė.* Vilniaus žemėlapiai XXI amžiaus pradžios lietuviškoje vaikų ir paauglių literatūroje <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.9> 158
- Siarhei Liubimau.* Vilnius anapus miesto ir nemiesto opozicijos: keletas minčių apie miestų planetinę ateitį <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.10> 205
- Monika Daukintytė, Miglė Černikovitė.* Kultūros paveldas kaip tautinės tapatybės pagrindas: Vilniaus karaimų ir totorių atvejo analizė <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.11> 227

Recenzijos

- Rūta Šermukšnytė.* Pokomunistinio tranzito buvusios SSRS valstybėse vaizdinys (Rec.: Rasa Čepaitienė. *Postsovietinis tranzitas: nuo Sovietų Sąjungos žlugimo iki karo Ukrainoje: atmintis, paveldas, tapatumas buvusioje SSRS.* Kaunas: Obuolys, 2022. – 367 p. ISBN 978-609-484-616-8) <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.14> 241

Atmena žurnalo autoriams 247

Author Guidelines 250

Contents

From the Editor

- Ilona Strumickienė, Darius Žiemelis.* Introduction to the Special Issue of “Relevant Tomorrow” Dedicated to Vilnius in the Nineteenth–Twenty-First Centuries <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.1> VIII

Articles

- Krzysztof Czyżewski.* Vilnius—Athens of the Future <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.2> 10
- Kęstutis Šapoka.* A ‘Conservative Turn’ of the Vilnius Contemporary Art (Institutional) System after 2010: A Socio-Ideological Aspect <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.3> 20
- Mangirdas Bumblauskas.* The ORT Vilna Technicum in 1921–1940: Circumstances of Its Establishment, Activities, and Uniqueness <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.4> 63
- Rasa Čepaitienė.* The Symbolic Significance of the Landscape of Vilnius (Gediminas) Avenue from the Late Nineteenth Century to the Early Twenty-First Century in the Retrospective of Lithuanian Historical Policy <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.5> 81
- Daiva Siudikienė, Saulė Jokūbauskienė.* Narratives of Vilnius History in Contemporary Communication between the City and Its Citizens: An Analysis of Facebook Posts <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.6> 100
- Laura Petrauskaitė.* Mindaugas Navakas’s Radical Vilnius in the Context of Central and Eastern European Utopian Architecture Projects of the Second Half of the Twentieth Century <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.7> 117
- Henryka Ilgiewicz.* Activities of the Art History Section of the Society of Friends of Science in Vilnius in 1931–1939: Contributing to the Knowledge and Dissemination of the History of Vilnius Art <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.8> 141
- Asta Plechavičiūtė.* Maps of Vilnius in Lithuanian Children and Young Adult Literature of the Early Twenty-First Century <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.9> 158
- Siarhei Liubimau.* Vilnius beyond Urban vs Non-Urban Opposition: A Few Entry Points to the Planetary Urban Futures <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.10> 205
- Monika Daukintytė, Miglė Černikovaitė.* Cultural Heritage as the Basis of National Identity: A Case Study of Vilnius Karaites and Tatars <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.11> 227

Reviews

- Rūta Šermukšnytė.* An Image of Post-Communist Transit in the Former USSR (Review of: Rasa Čepaitienė. *Postsovietinis tranzitas: nuo Sovietų Sąjungos žlugimo iki karo Ukrainoje: atmintis, paveldas, tapatumas buvusioje SSRS*. Kaunas: Obuolys, 2022. – 367 p. ISBN 978-609-484-616-8) <https://doi.org/10.51740/RT.3.23.24.14> 241

Atmena žurnalo autoriams 247

Author Guidelines 250